

Jaunais Wentspils Apškats

Abonētānu māksa:

Ar pēdējā gada: 1 mēneš 2\$ — 50, 3 mēn. 2\$ 1.50. 6 mēn. 2\$ 2.75, 1 gadā 2\$ 5.—
Bez pēdējā gada: 1 mēn. 2\$ — 32.

Bespārtejijs, objektīvs laikraksts.

Īsnaht Wentspilt — zeturdeenās.

Kabalgija Wentspili, Pils eidi Nr. 20, pasta kaste Nr 81, tālrunis Nr. 292.

Abonētānu māksa:

Abonētānu māksa 8 jant., 2\$ 20 jant. Pēcēdējā 30 jant. par latru petti rindinu waj tās weetu + 5% pilsētas nobēka. Darba melleļeem par brīhwu.

Nr. 32.

Zeturdeen, 10. septembrī 1931. g.

4. gads.

Franzijas lehmums, kas škar Wentspils interesēs.

Franzijas waldbiba īsnefuš lehmumu atteejibā uf toku eewešchanu, ta turpmat ta noteikš tolu materialeem eewedamo kontigentu latrai atfemīšlat walstij. Šchis Franzijas waldbibas noboms tolu tirtogatos radija sinamu ustrautumu, jo tahds lehmums war neš leelus faudejumus, fewischi ja nem wehrā to, ta Franzija atfleeģš eewest tolu materialus lihds š. g. 31. bezembrim. Ra jau sinam, Wentspils fainneezijslās dšhwes uplautums war bībinatees uf kofruhpneežibu, un šchis Franzijas waldbibas lehmums juhtams buhš art Wentspilt, jo uf Franziju mehš ekportejam deefgan daubš tolus. Zerams, ta muhšu waldbiba prattis nolahrtot šcho lehmumu mums labwehligā gard, waj art atfleeģš eewest Franzijas rafchojumus Latwija.

Wentspils pilsētas domes lahrtības rullis tīs peenemšs festdeen, domes ahrfahrtēdā fehdē. Domes lahrtības rullis noteiz domneeku statū un wīnu peenahumus; nosafa pilsētas domes amata personaš un wīnu peenahumus; noteiz domes fehdem wīnu peenahumus, teefibas un lahrtību; noteiz lahdam jabuht protokolam un to peenemšchanas lahrtība; noteiz lahdam jabuht leetu zaurfstatīchanai pilsētas domē un tā jaformulē preefchilumū un

janoteel nobalfošchanai. Rahrtības rullis beš tam apstaita art domes komīšju dātība. Beš tam domē tīs zaurfstatītas domes fražiju padomes instrūzija un art Wentspils pilsētas komīšju instrūzijas. Šapat dome staitis zauri art faistofchos noteikumus par weifalneezijslām īspahrdofchanam un to reklamešchanu. Sewiſchi patīškami tas, ta domes fehdē tīs peenemšs domes lahrtības rullis, kas eenefšs pašwaldbības darbīneeku peenahumus un teefidās staidribu.

Truškst fainneeka. Tā tā muhšu pilsētas galwai U. Stuhrim ir jabrauta pa tautas faulzem un jaagitē par femneeku faweenības listi Šaeimas wehlfefchanam, nowahrtā paleel pilsētas fainneežiba. Starp zitu ešam fweestī aīfrahdit uf ufgaidamām telpam pee pahzeltūwes Pahrwentās pušē, kura jumis leetainās deenās laišch zauri leetu tā feets, tā tā nelur newar raft paešnu gaidot uf latwu. Jaatīškst, ta teefcham mums truškst fainneeka, kas ar wīnu frdi rūhpētos par pilsētas īspahchumeem.

Weteļais wīrsmefchīnis R. Breiškšs atwatīnājumā aīfgahjīs 5. septembrī uf 3 nebelam. Wīna weetu īpīlba mefchīnis Gffe.

Zihņā pret Kaupo!

Isdsisim no augstā nama warisejus!

Beidsot Latwijas ahrēs peenahzis rudens. Wehlinās rudens puķes seed dahros leeleem balteem, sahrteem, dselteneem seedeem. Labiba sawahkta schķuhņos. Semneeki jau gaida kulmaschinas, lai beidsot smagee selta graudi pilditu tukschos labību apzirknum. Ari saulei kļuwis swechadaks mīrdsums un garas, tumschās ehnas staigā meschos un tukschās druwās.

Tahdā gaischā seltainā deenā, kad rudens muhš swehtijis ar dischenu puhru, mehš paschķirstam wehstures lapas. Muhšu prahts grib sināt, waj mehš kautkahdejadi negrehkojam wehsturei? Waj sawu azu preekschā mehš turam tos peedsihwojumus, ko wehsture sawās lapās saglabajusi nahkoschām paaudsem par brīhdinajumu? Muhšu prahts grib sināt waj no saweem ruhgtajeem peedsihwojumeem esam kaut ko mahzījuschees?

Kahda weza chronika mūms stahsta, ka pirms wairāk kā 700 gadeem kahdā rudetiņā nakti, kad juhrā neganti plosijās wehtra, Daugawas grihwā meklēt pātwehrtumu eebtauza Btēmenes tirtogati. Muhšu meermīhligā tauts tos usgehma sirsni. Tirtogati apmainijās ar preecem un ar apmainas rezultateem bija ļoti apmeerīnati.

Bremenēs tirtogati atkal aīsbrauzā. Mehš lasam tahļak... Kahdu dēhdū tee atkal atgreesās Latwija. Schoreiz lihdsi teem brauzā sweschi daelschāini wihri un ar uguni un sobeni tee dīnā mūhū tautu us werdsību. Dselschaineew wihri teizās, ka tee atnesuschi sew lihdsi kultūru, bet scho kultūru muhšu tauta nesaprātā. Wīnai nepatika, ka schi wīnu kultūrā weestmīlību atlihdsinā ar wergu wāschām. Wīnā nesaprata kapēhž ta usspeesch tīzību ar uguni un sobenu. Un tāuta ķehrās pee eerotācheem. Staltās latwju pīlis, kā Bowerina, Sidrabene, Tehrwete un wehli daudas zitas pulzināja waronigos sentschus us zihņu par sawu brīhwībā, zīlts laimi un sawām teesībām, bet dselschānee wihri uswareja ar wīltību. Tee prata salast naidā muhšu brahļu tautas un tapehž latwji, īgaunī un leišchi beeschi sawā stārpā wēda zihņas, lai beidsot leektu zelus wīltigā uswaretāja preekschā.

Schīni lapas pusē wehsturneeks wehl stahsta par grūhteem wehrdāsās laīkeem, kuri wīlkās ilgus gadu simteņus. Sweschās kultūras neseji nodibināja muhšu semē smago klauschu juhgu, pirmās nakts teesības un pahtagu waldbību. Muhšu tauta tika garīgi un fisiski samozita.

Pateizotees tautas spīhtigam raksturam ta sahka lehnām, pehc wairāk simts gadu ilgās wergofschānās, leekt sawu mahuru taisnaku. Ta aīka pehž sawas brīhwības, pehž sawas semees, pehž sawas laimes un sawām zīlwezigām teesībām.

Mehš schķiram atkal nahkoscho lapas pusē... Wehsturneeks rakstā... Waronigee tautas dehli kaifām kahjām un ar behdīgu apbrunojumu, bet ar karstu dsimtenes mīhlestību krahtis. gahja preti muhšu wehsturiskam eenaīdneekam. Zihņā bija grūhta un smaga. Tehwijas labakce dehli atdewa sawas dsihwības dsimtenes labakni nahkotnei. Latwji uswareja ar sawu weeprahtību un uswaretaji — waronī gahja mahjās un ķehrās atkal pērschīgā darba dsimtenes laukos un pīneltās. Semē, debesis un Decws swehtija scho darbu.

Mehš schķiram nahkoscho lapas pusē. Ta ir baīta. Wehsturneeks wīnā wehl nekā naw eerakstījis, bet droochi waram teikt kā wīnsch rakstis: „Tautas wudoģi grehko wehsturei un tse nē wēstures nekā naw mahzījuschees.

Tautas wehlfīgā spērātā saka: Ka latwju tautai jābuht paechāi noteizejas par saweem īspahchumeem. Mahras bāniza

Polarsemuhdenes „Nautilusa“ radiogramas.

Waj Wentspils radio amateereem eefpehja uftwehrt „Nautilusa“ telegramas?

Wīlīnfa polarekspedīzijas semuhdenes „Nautilus“ radiostazija registreta „Transartic Submarine Expedition „Nautilus“. Šchis radiostazijas īfaušchanas signāls īfchetri burti W. S. C. U. „Nautilusa“ radiotelegrafs darbojas uf wairaleem wīlū garumeem: 800 mtr., 750 mtr., 730 mtr., 640 mtr. un 600 mtr. Ar pehdejem semuhdene parehsejuš noraidit SDC signalus. „Nautilus“ radiostazija beš tam strahdā art uf īfheem wīlneem. See ir 54,3 mtr., 54 mtr., 45,32 mtr., 36,19 mtr., 35,5 mtr., 27,15 mtr., 27 mtr., 22,66 mtr., 18,094 mtr. un 18,007 mtr. Wīnetee wīlū garumi registreti tā telegrafa wīlū garumi, bet eefpehjamš, ta uf īfheem pašcheem wīlneem „Nautilus“ noraidot art radiotelegramas.

Rīgas radiofona spezialīstī īfafa domas, ta pee labwehlfīgeem atmosferīfeem apstahfkeem radioamateereem buhtu eefpehjamš uf īfheem wīlneem uftwert „Nautilus“ radiofīnojūmus art Latwija. Temehr janem wehrā, ta uftwehšchanu īfīpri apgrūhtina tā sauzamā Štanu rīmšhana (Zedīnga eefkšs), kas fewischi nowehrojama polarapgabalos. „Nautilus“ sem lebus atrodotees uftwehšchana tīk pat tā neefpehjama, jo tad tās raidīstazija dīrdama tīkai neleelā atstahlumā.

Radiogramas „Nautilus“ noraida netīkai angļu, franščhu, treewu un wahžu walodās, bet art latwju walodā, jo uf poralsemuhdenes atrodas amerikānu filmas īnooperatorš, muhšu tauteešs Jahnīs Doredšs, kūršč peedabās tā „Paramont“ pahrfahwīš.

Radioklausitajeem Wentspili. Pampīnu īspahchneeki šchonebei warēs wehli klausītees wairatus īnterefantus ahrfemju staziju raidījūmus. Tā šchodeen Karalautščhu stazija pīfšt. 19.30 noraida wezītalu un neapolitanu tautas dseefmas Alberto Raftanpōli īpīlbdijumā, bet Somijas Rahti stazija (1797 m.) pīfšt. 20.50 Sigrīdās Hōfšt. Ruofmo klaweerkonzertu. Pēektdeen, Reņģīswūsterhaušenes stazija (1635 m.) pīfšt. 21.30 pēeflehdš Werdi operu „Laupitaji“, bet Warščhowa (1411 m.) pīfšt. 21.15 fīmfoufonzertu. Sestdeen gandrihš wīfās ahrfemju stazijas fīneedš „weeglas programās“. Tīkai Warščhowa Paherraida fīlharmonījas orķestra konzertu (fōlīfēš soprāns B. Marwīd un kontralte U. Wīllomīrfta).

Gandrihš nekafme ar Jgaunīfās walstis wezātā wīlzeenu. Sestdeen walstis wezātāš R. Peiſš, generāla Laidonera un banfas dīrektora Šheela wadībā īfbrauzā apstait Rōchīlās degatīnemu raktwes un angļu fīomas Gōldfēlds uzlelto eīkās jabrtība. Jēdā uf wewent, ar aīstīwīlzeenu,

fusam bija pēelabīnātš walstis wezātā spezialwagons tīlko menotika nekafme. Raktīnās stazijī dīja pēemīrīšs pahweetot pahemīju. Par laimi wīlzeena wadītāš pēhdeja mīrktī apīnereis wīlzeenu. Negrosamāis kalendars. Pōndōnā nodībīnata „Negrosamā kalendara padome“.

Tās mehrīšs ir panahht, ta wīfā pašaulē tīlto eeweššs weenāhrfchotāis kalendars, kwešč parehš gabā 13 mēhnefchūs. Jaundā kalendara projektū apspreebīs starptautīfā konferenzē kalendara refarmās jautajumā, kura 12. oktōbīf sanahfšs Šchenēnā. Konferenzē dīhšs rēprezentētas pātīfām 60 wakstīs.

Lasat un abonējat „JAUNO VENTSPILS APSKATU“

ir muhsu tautas ihpaschums, kuru wah- zeeachi ir pratuschi ar wiltu peesawina- tees un to atkal tahda pat zela grib pa- turēt. Ir tautas dehli, kuri akla bijiba loka zejus wahzu wiltibas preekscha un neklausas, ko tauta prasa. Schi prasiba bija pahrak gaischa un saprotama. 231.000 latweets stahweja par to, lai wehl reis tiktu zaurskatits Mahras basnizas peederi- bas jautajums. Un rezultats augstaja nama sekoschs: bes sirdsapsinjas pahrmetumeem 22. julija ar 41 pret 41 balsim tautas stingra prasiba tika noraidita. Gaischs ka scheit strahdajusi atkal wahzu wehstu- riska wiltiba: „skaldi un waldii“ Ta pratusi muhsu nazionalo sirdsapsinu apka- rot salaischot naida un nesaskanas muhsu partijas, kuram wajadseja ar sirdi un dwehseli stahwet par tautas weenprahtigo gribu.

Pagahjuscho sestdeen un swehtdeen bija peenahzis brihdis, lai praksē peerah- ditu, ka Suwerena wara peeder latwju tautai. Dischenu solijumu pilns ir schis satwersmes 2. pants, bet tahds wiensch ir tikai nesinatajam. Praksē schim pantam naw nosihmes, jo tautas no- balsoschanas nekad nesadabus wajadsigo kworumu. Muhsu gadijuma ari Mahras basniza nedabuja wajadsigas 600.000 bal- sis, bet gan 400.000 balsis. Tahda weida ar aklibu sistee politikā weenmehr apees tautas suwereno waru un tautas gribu mihs kahjam. Schehl, bet ta tas ir!

Un bija tautasdehli, kuri atklahti aizinaja nebalsoot par likumprojektu, ka latwee- scheem buhtu japahrwalda sawi ihpa- schumi, bet gan jaatstahj ari us preekschu to darit muhsu wehsturiskam cenaid- neekam, kursch weenmehr slehpdamees ais kulturas maskas kahrojis atpemt muhsu semi, muhsu brihwibu un muhsu zilwe- zigas teesibas.

Tauta neklausija wineem. Wini no- wehrsas no Kaupo un gahja balsot. 400.000 latweeschi stahw par Mahras bas- nizu. Waj tagad nenodrebēs Kaupo no tautas balss un neatsih- sees, ka wina sirdsapsinja naw tihra pret sawu tautu un sawu dsimteni?

Un paudse, kura lasis scho wehstures lapu brihisees par Kaupo, kas atkal aug- schamzelees 20. gadu simteni. Ta brih- nisees, ka Kaupo ir pratis par lehtscha wirumu pahrdot tautas gribu, tautas swehtumu un suwereno

R. Kreews mehginā šwejet...

Wentspilneeteem behdigi flawenti pasih- stamais efministris R. Kreews faemas wehleschanam tuwojotees atkal manitis Wentspils eelās.

Peħz spihdoschās walbichanas Riga, kur jauneklīgam ministrim wehlat klahjees loti gruhti un til pat spihdoschās zaurfri- schanas faemas wehleschanās, efministris pahrwilka wilfam krustu.

Laudis runaja, ka Kreewa kungs aifbrauzis uf Ameriku peħz popularitates, ziti, ka ministris domajot atraft Amerikā lehtizigus laudis lihdsigi wentspilneeteem.

Kuram scheit tairiba, gruhti spreeft, ti- kai wentspilneetes loti pahrschidsa fina, ka efministris efot atkal Latwijā. Nesabi- jis Amerikā ne gadu, pateescham, Kreewa kungs staigaja atkal pa lahdreif aifstahām dsimteneš ahrem. Driht ween dsirbeja, ka Kreewa kungs ap Preetuli tezinot swekus un terpentinu.

Bet schint gruhtaja fainneeziftā lita darwu tezinat ir gruhti, bet jo gruhti gan laifam darwu tezinat peħz mihtā ministra kreħļa.

Spochais ministra zilindris Kreewa

lungu atkal fawalbsinajis un tas fahzis nodarbotees ar winam til nepateizigo po- litiku.

Utminā nahf schi pawafara pilf. wehle- leschanas, kad Kreewa kungs aizinatš no weeteja darba inspektora R. Powlowfa, ufstahjas par agitatoru wairatās wehle- schanas fapulzēs un turās tas par fawu mehri bij spraudis perfonigi ischekinatees ar bij. pilf. galwu Fr. Rahrliinu, jo Kreewa kungam tā ween leetas, ka Rahrliinš wainigs pee wina aplamas un ziteem ne- faprotamas politikas. Schints behdigās wehleschanu fapulzēs Kreewa kungs no- swejoja knapi 100 lehtizigo wentspilneeku balss. R. Kreewa kungam ar scho behdi- go wina darba atstetejuma laifam nepee- tila. Saemas wehleschanam tuwojotees tas fapnt buhs redsejis fehšam fewi fa- eimas kreħļa.

Scho fapna tehlu twerot, tas apaugu- fchu buhrdu un uf azim usrautu schofeja mizi pagahjuscho nedelu redsejis Wents- pili.

Ja, katram zilwekam fawš ahdas bee- jums!

Lasitāju ievēribai!

Sakarā ar atb. izdevēja mai- nu bijam spiesti mūsu laikrak- sta izdošanu pārtraukt. Atwai- nojamies mūsu lasitāju priek- šā, ka par mūsu laikr. neiz- nākšanu nepaspējam laikus pa- ziņot, jo atb. izdevēja maiņa notika pēkšņi. Turpmāk mūsu godātie abonenti un lasitāji saņems mūsu laikrakstu ātkal nepārtraukti.

Redakcija.

Wafntzas finans. G. w. l. u. d. r. Vehtdeen, 11. septembris plkst. 6.30 p. p. beewfalpojums bafniza, spreditos mahz. Sandewš. Swehtdeen, 13. septembris plkst. 10 no rihja beewfalpojums bef beewgalbneeteem. Wehrnu beewfalpojums draudjes mahja plkst. 2 p. p., Pahrwentā plkst. 4

Rā fahdreif eet, kad gribas Saemā eekubt...

Swehtdeen Platenes zeemā Leepneeku mahjās Semneeku Saweeniba bija fawau- kus tautas fapulzi. Ar runam ufstahjas aprinta waldeš loželis R. Stuhre un muhsu pilfsehtas galwa U. Stuhre. Kad R. Stuhre tautas fapulzē gribeja fahft runat winu klauftaji fahfufchi aplaudet, tahda weida neatkaijot winam runat. Re- dsedams, ka nelas ar runaschanu ueweizās neifnahš R. Stuhrem, tad wahrdū nehmis pilfsehtas galwa U. Stuhre. Uri tam nelo neweizees un aplauš naw rimufchi. Tā R. Stuhrim un U. Stuhrim schoreif isgahjis ar politikas tairischanu.

Rā fahrto besdarba jautajumu?

Tautas labklahjibas ministrija notifa ap- spreedē par besdarbneeku nodarbinašchanu, kurā no Wentspils nehma dalibu pilfsehtas galwas beedrs R. Sprogis. Apfpreede nahza pee flehdseena, ka besdarba litwide- schana pilfsehtā eefpehjamš iswest weenigi fuhtot besdarbneekus uf laukeem un nodar- binot winus semturu darbos. Matfmalo algaš normu besdarbneeteem pee lauku darbeem paredseis notieft septembrī un oktobrī puifcheem 30 is mehneft un meitam 25 is mehneft, bet pahrejā laifā 25 is, ka puifcheem ta meitam. Par besdarbneeku nodarbinašchanu pee lauku darbeem waldbi- ba ismatfās laufaimneekam no 5—10 is

mehneft. Schodeen peenems ministru ka- binets instrufzijas par besdarbneeku nodar- binašchanu lauku darbos, peħz tam ari is- webis dsihwe. Besdarbneekš, kurš atteik- tees no lauku darbeem, bet kaut tahda nopeetna eemefla, fawdēs besdarbneeka tee- fbas.

Schodeen besdarbneeki aifbrauz flai- tā 20 pee lauku darbeem Semgalē. Ispē- na deenā no 1.60—2.— pee brihwa ufura. 24. septembris apm. wairaf ta 100 besdarbneekus warēs nodarbinat Semgalē pee zukurbeefchu nowahfšchanas darbeem tur war ispelnit pat lihš 5 is deenā.

waru wahzu wiltibai par labu. Tā pa- audae brihnisees, kapeħz tautas wadoņi nekā naw mahzjuschees no wehstures, no teem upureem ko gadu simtepus ilgi ne- susi latwju tauta. Kapeħz wini naw sa- pratuschi, ka wisi upuri, wisas zeeschanas un asaras ir nestas, lai kaut kad waretu paschi sew likumus lemt, buhtu pascheem sawa seme, sawa brihwiba un sawi ihpa- schumi.

Beidsot esam speesti nahkt pee sleh- daeena, ka muhsu augstajā namā truhket weseliga, nazionala politika, kas walsti westu us labaku nahkotni un tautu pa- nahkumu. Iaimibas tekās. Tapeħz laiks wisseem padomāt par wariseju iadsih- schanu no augstā nama un par seltaino graudu atschkirschanu no pelawam, lai beidsot latweeshu garigā un saim- neeziskā dsihwe plauktu un augtu us

augšchu. Turpmak neweenu balsi ne- dosim 3. un 4. oktobrī teem, kuri pahr- dod sawu sirdsapsinju par lehtschu wi- rumu un kuri samin rupji ar kahjam tautas gribu un satwersmes otro pantu.

Wafaulfawenā lidotaja Latwijā. Sefi- deenas wafarā nelabwehligo laifa apstahli deht. Leepajā nolaidās wafaulfawenā lido- taja Emmija Dschanfons, kura atradās zeld uf Angliju.

Fr. Orinbergs. Berline tagadnē.

Kahda ir Berline? — Staitums apfleħts peeminekos. Swinigs tā korals ir pafauls karā kritufcho peemineklis Unter den Linden. Komeefchu gahfchās zeltmes. — Statufas fah- fia par daiām dejotajam un drofcheem waroneem — Mahħļa ir dwehfeles esperanto. — Berline itdeenā. — No Greetinas lihdsi leelpilfsehtas damai. — Apfchfemes „U“ dsif- zeti un politika. Wats uguntis.

Zeld uf Berlīni fahdam kungam es watzaju: „Berline ir klafia? Kapeħz par to mums, ahfsemneeteem, neweens nestah- fia?“

Wezais kungs pafmalbija un atbilbeja: „Berline ir fawada pilfsehta. Wina neat- klahj fawu klafitumu itweenam pirmam fwefchneekam. Pirmā azumirkt ta jums isiliftees koli ofiziala, weħja un peleta leel- pilfsehta. Tifai nefabaidatees, tahda wina pateefbā naw! Nesaubejat tilai metle- schanas preetu un Berline klūs peewilzi- ga un mihtā.“

Schi wezā kunga preefchrafstus es nehmu weħrā, tapeħz efnu winam parādā pateizibu, jo tahds aifrahbijums teefcham bija nepeezechams.

Walu scho apfleħto daiumu es atradu flaitstajās zeltneš. Daudsās basnizas, tu- ras buhwetas tihra gotu un renefanfa iti- lā atstahj tihnam eefpaibu. Sewifchē tā zeltneezibas paraugi buhtu aifshemejami leh- nina pilš, wezais mufejs, Schaupflehhaus,

birfcha, Jaunais domš, reichstags u. z. Wezee peemineklis war lepotees ar fawu it- teifmes bagatibu un mifligeem apmeħreem. Tee atstahj eefpaibu itā wini buhtu zelti- fenos laifos no giganteem, kad Deews staigaja pa semeš wirfu. Swinigs tā ko- rals ir Unter den Linden, pafauls karā kritufcho peemineklis. Leelajā telpā kalfos lehni lwehfl mementa fwezes. Telpas widū uf melna postamenta gul leels metala ofo- la wainags. Spofaini un druhmi mirdf ofola lapās fwefchu teefmas. Telpā logu naw neweena, itlai jumtā wirš wainaga un melnā postamenta eerihfois kaut las apalam logam lihdsigs, pa kuru fluhpfa gahfma wihstofchos rubens seebus. Atne- stee seedi ir dsihws mahjeens teem, kuri warbuht flepenitā tal jaunus tara planus. Rā zilweze peeteefochi daubf ir seebosufi tara neprahnam un fchos upurus tauta ne- aifmirkt un tee dsihwo winu firdis.

Leels klafitums faglabats ari daubfajos Berlines mufejos. Es apfstatei iswehlesjos wezo mufeju, kurā atrodamas feno greeku- romeefchu un egipteefchu mahħlas bagati- bas. Tur itweens war guht fahfegu par pillim, lahdas bijufchās feneem ariftohra- teem pirmš Kristus dsimšchanas. War flaitgat pa marmora lahpeem un finat tā pa tahdam pascham lahpeem wairafus tuhstofchos gabus atpatal flaitgajufchi fe- nee ariftohrat — patrizeefchi. Staitis ir scho pifu flaidrais buhwneezibas silš,

kurš fpeħj isieft ne til ween fpeħtu, bet ari flaidribu, dsihwes preeku un graziju.

Sahlat leelajās mufeja saħlēs ir re- dhami tehli, kuru fermenu daiumus un ide- ali eaturetee lojeklu famehri atstahj neif- dshefchamu eefpaibu. Ir eefpaids itā fchajos tehlos buhtu eeleeta dsihwiba, ee- leeta dwehfele un tapeħz tee tizami fpeħj stahstir par daiām dejotajam un lepneem waroneem.

Zitās mufeja saħlēs noweetoti fmagos un gresnos rahmjos glefnas. Scheit naw japahrfin neweena fwefchwaloda, jo mahħ- ģļa ir wispahrzilwezifka. Wina, tā tahda, ir waloda pate par fewi, kuru faprot wifa pafaule. Mahħļa ir dwehfele un firschu esperanto, kura faprorama bef atteezīgām fludijam, tamdeht winas preefchā itweenā zilwekā dsimst wehleschanās fawā perfo- nija dsihwe klucht labatam un smalfuhtiga- lam.

Scheit wahzi fewifchē lepojas ar kel- nes stolas Albrehta Dürera mahħlas dar- beem. Wina glefnās patihfami fahfatti eefchajo nobflinafchanos, mahjās meeru, gahfchus fapnus un brihniščīgās dwehfe- les kufibās.

Berlinē itdeeniščā dsihwe fajuhtams ahrlahrteji leels naudās badš. Wif lee- lee weikali, to starpā ari Wertheims, kuru kalpotaju flaitš fneedsas wairafos tuhsto- fchos, gresnojufchees ar leeleem, krahfai-

neem platateem: „Ispahrdofchana“. Zuf- fchi un neifhreti stahw weikali. Steidsfochi isihrejami ari banrotejofchās Donatbankas leelās telpas. Uri politikas laulā war buht pahrsiteigumi, bet zerefim, ka wahzu tautas wefeligais faprahis un winu wado- nu aulfafstamba isglahbs Wahziju no Hit- lera un komunisteem.

Neflatotees tomeh uf wifu leelo fain- neeziffo trifi un fatarfeto politiffo atmoffatru zepuru modes pafaulē damas grib eeneft apweħfumu. Tās nehjā pahfchreif zepures, turās fejai peedob flintfās noslehpumaini- nibu. Tā damas pafcha fpeħteem atradu- fchi zetu tā no weentahfchās Greetinas war klucht par leelpilfsehtas damu, ka no weentahfchā, flaidra firdšzilweta war klucht par noslehpumu un jautajumu.

Apfchfemes „U“ dsifszeku wilzeeni flreen weenā muħšīgā fliegā. Winus naw flahrufi fainneezifkā trife un politika. Tifai naktisuguntis kluwufchās itā nabadf- galas, itā bahlafas Unter den Linden, Keifara Wilhelmā, Fridrihā, Wilhelmā un Leipzigas eelās.

Un kad bija jabodas projam no Berli- nes, wina jau bija kluwufi daubf tumafa un mihtala netā kad biju eebrauzis. Tee- fcham fawada ir schi leela, peleta un weħfā leelpilfsehta. Wina fleħpi fewi daubf daiā, bet wina to atklahj fwefchneeteem ar leelu apdomu, itā baibitos, lai par daubf dsifi neefkattis winas dwehfele un winas fird.

Uri Wentspili netruhfti soz.-dem. „aristokrati“.

Soz.-demokratu apozicionaru laikrafsis „Pamatfakra“, turu wada no soz.-dem. ištahjuštahs farlano raktineels P. Situis, fawā 16. augusta numurā eeweetojis par muhfu Wentspils soz.-demokratu un to lihdstrehjeju wadoni felošho:

„Weens no sozialdemokratu mihtakeem tajamfirgeem „zihna par sozialismu“ ir kooperacija. Bet la zitur wifur, tā ari schein pret „privato inziatiwi“ un „privateem spelulanteem“ wini ir par itil, par zil no tam eeflihd wina paschu labatās. Tā tas ir ar Rigas lidereem un ari masee lihbertscheem prowinzē.

Wentspili sozialdemokratu partijas lidērs ir „b-brs“ Roberts Deltina Jungš. Šchis beedrs ir ari scheinēš pilfehtas direktors ar apm. 400 lateem algas mehneft. Wentspili ir skolotaja kooperatiws „Gaisma“ un tam ir grahmatu weifals Rubigās eelā. Lidērs Deltinš nebuhtu Deltinš, ja wifsch neprasu buht par schi kooperatiwa dabigo wadoni un la wifsch patš fawā, par schi kooperatiwa „dwehfeli.“ Deltinš par scho „dwehfelibu“ fanem no kooperatiwa kafes 100 latuš mehneft un wada rehliuš. Bet tas nu wehl naw wifš. Skolotaju kooperatiws pardoš ar Sarlana Krusta loterijas biletes. Bet te noteet

brihnifšigās leetas! Šchi loterijas bilēšju leeta atrobas newis kooperatiwa fiid, bet kooperatiwa „dwehfele“ un bankas direktors Deltinš to pratis eegroftit un fanem fawās rolās un pawifam weiflā lahtā. Biletes pahrdoš kooperatiwa algootee darbineeft, jo Deltinam pašam jābāno; bet pelnu no pahrdošām biletem procentu weidā fanem ne kooperatiws, bet patš „dwehfele“ Deltinš. Šchi pelnā par wifam trim klafem, rehlnot no pahrdošo bilēšju flaita, fastahda apm. 1500 latuš no reifes. Ja peenam la gadā nahf itai diwi lošju iflaidumi, — tad schi pelnā isnahf ap 3000 lati, kas eet garam kooperatiwa kafei, bet eeteļ kooperatiwa „dwehfeleš“ Deltina labatā. Redset, zil ifbewigt buht par „dwehfeli“! Glumi un glauni, waj ne? Tā „dšeli“ Deltinš; bet, peemehram, tā Schaišchš un Kraminšchš apehda kooperatiwu un ita pehž tam par leelitgotajeem, ari ir smuļš stahšis. Uri tee abi ir sozialdemokratu lidēri un partijas beedri. Bet par teem — zitrefš.

Interesanti atšmet, ka muhšmahju soz.-dem. lidērs R. Deltinšch fawā leiborganā „J. Dšiwē“ par scho rakstu klufē. Waj tad teefcham tas atbilsti pateefibai?

Tee, kas taisa politiku.

Domas par „Kursemeeku Apweenibu.

Wentspils juhtas pabehrnu lomā, jo tās sahpiģās, neatleekamās prasibas neatrod pee waldibas dsirdiģas ausis. Tā wentspilneeki arween wehl naw panahkuschi no waldibas dselsstilita isbuhwes nobeigschanu pahr Wentas upi, stazijas pahrzelschanu no Pahrwentas pilschē, Wentspils kahjneeku pulka pahrweschchanu no Leepajas us Wentspili un pehdigi wissahpiģaki wentspilneekem ķehrees pee sirds brihwostas jautajums.

Wentspils osta preeksch kara gados spehleja eewehrojumu lomu Baltijas juhrā, jo zaur Wentspili strauji noriteja Kreewijas transits.

Wentspili eekahrtoja plaschu, modernu saldētawu. Uzehla labibas clewatoru kahds pehž leeluma Kreewijā bij wehl tikai Odesā. Usbuhweja daudas un plaschas noliktawas. Pateizotees Wentspils ostai no dabas peeschķirtām ihpaschibām, ka tā bargakā seemā neaizsalst un upes gultne mas aissehro Wentspils solijās iswehrstees par wadoschu Kreewijas ostu Baltijas juhrā. Pehdejos preeksch kara gados iswesto pretschu wehrtiba zaur Wentspils ostu pahrneedsa iswesto pretschu

wehrtiba zaur Leepajas un Rigas ostam. Kad pazehlās baltis par brihwostas eerihkoschanu Latwijā, dabipi, ka wentspilneeki zereja, ka tahdas teesibas tiks peeschķirtas Wentspili. Brihwostas eerihkoja Rigā, Leepajā un pateizotees dep. Breikscha gahdibai pag. gada budschetā atjahwā lihdsekļs ari brihwostas eerihkoschanai Wentspili, bet preeksch Wentspils bij atlikuschees tikai Ls 30.000.—. Wentspilneeki jutās sahpinati, Wentspilneekos nobreda doma, ka Wentspili nodara tik dauds pahrestibu tadehl, ka wina naw sawa preekschstahwja Saemā.

Wadotees no schis domas nodibinājās Wentspili tā sauktā „Kursemeeku Apweeniba“, kuras noluhkam wajadseja buht popularisēt jo plaschās masās domu par Wentspils preekschstahwja eedabuschānu Saemā un panahkt wisu politisko nogrupejumu kopdarbibu schai wireenā. Wentspils preekschstahwja eewehleschana Saemā bij isdarama tahdejadi, ka katris waretu balsot pehž sawas politikās pahrlēcizibas un ar dascheem taloneem iszeltu us Saemū kandidējuschos wentspilneekus. Naw islehgta espehja, ka tahdā kahrtā Wentspils aprinķis wareja Saemā dabūt trihs preekschstahwjuš. Buhtu peetizis, ja katris no sawas politikās pahrlēcizibas atkahptos par pahris taloneem, atdotot tos eepreeksch norunateem kandidateem. Katris skeptiķis bez schaubām tahdu warbuhhibu apschaubis, bet pee labas gribas, labas organizācijas un godprahtibas neespehjami tas nebuhtu. Ja ari rudeni preekschā stahwoschās Saemās wehleschānās nebuhtu weenoschanās politikos nogrupejumos panahkta, tad wismas buhtu schini wireenā jau kaut kas darits.

Bet straujee „Kursemeeku apweenibas“ laudis neapwaldijās un tani weetā, lai mekletu atbalstu un kopigu walodu zitos nogrupejumos Wentspili, pasteidsās isstrahdāt „Kursemeeku Apweenibas“ programu. Schi programa, plascha jo plascha, kā jau daschdeen politikām partijām un tās eespeeschana prasijusi weselas broschetas grahmatinās isdoschanu. Programā paredsetas leelas un masas leetas. Netruhkt tur saimneeziskās, isglihtibas, eekschejās un ahrejas un wehl daschas kahdas tur politikas. Tikai loti maz runāts par to schini programā ko Wentspili wajadsetu panahkt un ko schis warbuhhtejas „Kursemeeku Apweenibas“ deputats daris Saemā Wentspils labā. Bet warbuht tas bija noklusēts ar gudru siņu, jo, ja par Wentspili programā sarakstītu dauds, kā lai tad peedabū kuldidsneeku, kandawneeku, sabilneeku un zitu pilschētiņu un pagastu laudis? Tā par peemehru drošchi waram tizēt, ka tas „dubshigais ughalneeks“, kursch pehdejā „Wentas Bals“ numura rakstiņā „Ari muhš wajadsisibis neeewehro“ scheinlojas, ka neesot wiņeem jauna stazijas ehka uszelta un tadehl sawā gala wahrdā usazina sabalsot par Nr. 12 (Kursemeeku Apweenibas saraksta), ja programā buhtu tikai par Wentspili sarakstītu, nebuhtu us ahķa usķehrees. „K. A.“ programa ir zitu politisko partiju programu sawahrstijums bes ihpatnejakas sejas. Gruhti no wiņas sajehtg wai ta ir sozialishtiskas waj nazionalas politikas programma. Pehž schis programās isdalischānas tautā daudsi palika pret „Kursemeekem“ wehši. Schi programa jau runaja deesgan skaidru walodu ar ko wentspilneekem darischanā. Bes tam pee „Kursemeeku Apweenibas“ dibinaschānas naw tikusi pazelta doma par iseeechānu Saemās wehleschānās ar atsewischku sarakstu. Wehl pehž „Kursemeeku Apweenibas“ dibinaschānas sapulzē Latweschu Beedribā wadoschee darineeki teizās ar sawa atsewischku wehleschānās neiseet. Tuwaki kas bij pasihstami ar scheem „Kursemeekem“ gan

Bij. walsts presidents G. Semgals Wentspili.

Pirmdeen, 14. septembri Latweschu beedribā plst. 7 walarā wentspilneekem buhš ifdewiba dsirbeifirma politika bij. walsts presidentā G. Semgala domas par muhfu walsts un nazionalo politiku.

Štrmais tautas darbineefs stahwejis pee muhfu walsts schuhpula un tagad wehl nem dšiwu dalibu muhfu walsts ifweidoščanas darbā. G. Semgala eeraščanos Wentspili fahsa wifas Wentspils fabeedribas usmanibu. Nepalaiščat ifdewibu wina dsirbet tautas sapulzē.

Wentspils pilfehtas domes ahrlahretejā sehde 1931. g. 12. septembri plst. 7 walarā. Deenas lahtibā: 1. Ištahjuštahs

tas waldei pilnwaru fanem Ls 50.000.— aifdewuma besdarbneeku nodarbināščana. 2. Šahstoschi noteikumi par weikalneeziflām ispahrdosčanām un to reklameščanu. 3. Wentspils pilfehtas domes lahtribas rullā peemēščana. 4. Domes frazjiu padomes instrulcijas peemēščana. 5. Pilfehtas rewifijas kommisijas instrulcijas peemēščana.

Besdarbneekus nodarbinās pee meliorācijas darbeem. Wentspils pilfehtas walde fanehmufi no meliorācijas departamenta wairalus imeschu nofufināščanas darbus Suhru un Elehu pagastos, turoš warēš nodarbinat lihdš 400 besdarbneekuš. Meliorācijas departaments tagad fino tau-

tas lablahjibas ministrijai, la jau eesafko darbu turpināščana un jaunu darbu eesahfščana pilnos apmehros departamentam truhstot lihdsektu. Radehl luhds ministriju iffneegt 30.000 Ls. Ar schein lihdsekteem nofufinās leelafas mehča platības Wentspils aptahrtinē, tā Uščawas pagastā un ari Rļahna purwi.

Muhfu brihwostas eerihkoschāna. Muiņas departamenta direkt. Dundurs bija eeradees pag. nedeļu Wentspili, lai eepafitās ar brihwostas isbuhwes darbeem. Brihwostas rihtibā nodos 3 noliktawas, no kurām weenu patlaban remonē. W brihwostas teritoriju eerihko steepu ptnuma sehju.

Latwija.

Walsts presidentis atgreesees Rigā. Walsts presidentis A. Kweešs lihdš ar gimenes lozefkeem pirmdeenās walarā plst. 8 atgreesās Rigā no ahrlēmju zelojuma un ar otrdeenu stahwees amata isplidščanā, atwablnot no ta sawu weetneeku Saemās preekschschetaju P. Ralhinu.

Greeku-danu prinzis Rigā. Swebtdeen, plst. 10 walarā Rigā fawā sporta automobil eerabās greeku-danu prinzis Peteris. Wifsch zelo lahda fawa drauga pamadibā.

Waldbibas labibu lahtufchi ehst tuzaimi! Rigas elewatorā, kur atrobas leels wairums waldbibas mafes labibas, eemefschēes fawabi kutaini kas ahtri isplatoees un bojaot graudis. Bojatās labibas paraugš ar wifem kutaineem nodois femtopības ministrijās entomologam L. Gaitim, kuram wehl neefot ifdeweš noteift kutainu fugu. Šapat grufiti atrast lihdsekti, tā kutainus isnihznat un epidemiju pahtraukt. Domajot peeleetot gaseš, bet zil schi metode leetderiga un waj tas neatfaulkees ari us miltu labumu, tas neefot wehl noskadrotš. Katrā fiid schi zihna ar waldbibas rubfu kutaineem atal mafās prahwus lihdsektus, kas buhš jamatjā mafes pirzejam.

Pehščini miris tehneeks Julijs Meefneeks. Wilzeena wagonā, netahlu no Zehswaineš, zeld us Mufski pehščini miris ar frdštreku 38 g. w. tehneeks un kolezionars Julijs Meefneeks. Mahfšitneeks bħhwē dšis frnigs. ispalhdhigs zilweks. Meefneeks weidojis prowinzē wataralus peemijellus un ari pahšhams la muhfu mirušo fabeedriko darbneeku pehznahweš mafu nonehmejš. To wifsch nonehmis

Sauta gaida — fungi domā.

Leelā manifestacija ir notikufi. Šchetri fimi tuhlfstoschi fuwerenās tautas lozefki ir gahjušchi pee urnam, ar spehžigu balst atprahdami wahzeefcheem walsts flaitalo bafnizu, kuru fawā laikā zehla muhfu semeš waldbiščanas wajadhibam un kuru neezigā wahzeefchu ļaujina bija peefawinajusees.

Leels un waresis ir tautas sčests! Šchetri fimi tuhlfstoschi, fawu darbu pabarijufchi, atal ir atgreesufchees fawās mahjās. Walsts augstatais faimneeks newar weift fhtas itbeenas funtziņas — tas fala wahrdū un ar to deefgan.

Sagad tauta raugas, la tee, kam peenahlumš no fatwerfmes ufizetis, scho faimneeka wehleschānos isplidib.

farp zitu ari Rainim. Meefneeks bija weens no teem, kas sinoja fawā laikā prefe par Rainim itā isnemtām f m a d s e n e m. Sagad scho notikumū M. panehma few lapā lihdfi.

Partā.

Šuhpajas ugunis blahwas pahrtu. Sem toteem bij alejas tumšās tā naktis, Weegli zaur tumšu tā rihtoschi wifni, Puhda un igaita mufstas taktis. Glumji bij weenam man ftagāt fchāi burfma

Bef drauga, kam wahrdus es waretā biift. Raubfijos azis es brušnās un flās, Wzis, no kurām laht aknis flst.

Un neradu drauga fchāi fweščajā puhli, Swebsti bij smeekti, to fmehja to balst; — Gahju us mahjam es weens tā fchurp nahzis, Tif lampu miršwoms pahrtu weni bij pahst, ... S. Sims.

Un nu ari israhbas, la Rigas lungos eestahjees fajuhtums. Muhfu politiķi gan fajuhtminati par leeleem Mahras bafnizās balfoščanas panahlumee — bet wini ari nefin, to tahlat darit. Kam tagad jafschķir Mahras bafnizās jautajums? Ministru kabinetam? Saemai? Cefschleetu ministrim? Rā buhš ar tworumu? Un lahdš buhš jaunās Saemās fastahwš? Prahfistā politika ir nolaidufi rolas leelā fota preefchā. Bet tas nedrihtli notift. Teem, kas 13 gadus wadijufchi, jafstur jaunās pahrbaidijums. Sauta gaida. Wina gaida, lai Mahras bafnizās un ari nupat fraf nostahbito Strehlneeku dahra jautajumu ifschķir scho rudeni tā, la pati tauta to wehlas! „P. B.“

Sezels Latwijās rafchojumu propogandas kuratorus. Lai gan Latwijās rafchojumu propoganda buhtu loti wehlama, tomehr schis darbš nerit us preefchu til plāfchi un intenfiwi, tā tas buhtu wehlams. Rād propogandas komiteja eerofina lahdū leetu, parafsti us to atfauzas dšiwu, bet truhfti us weetam pašcheerofmes un nepahtraufias darbības. Tas ifstahdrojams ar to, la prowinzē truhfti personās, waj eestahbeš, kas ruhpetos par propogandas leetu. Lai fefmetu propogandu Latwijās rafchojumu propogandas komiteja turpmat prowinzēs pilfehtās eezelš ihpaschus goda kuratorus: kuru peenahlumš tad buhš nepahtraufiti weizinat propogandu. Komiteja tagad jau peerapra prowintifchu pilfehtu walbes un faimneeziftās organizācijas eeteift atteeziguš kandidatus.

